

Kinderarmoede en opvoedingsondersteuning

Prof. Dr. Rudi Roose

Universiteit Gent

Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek

Senaat - 6 juli 2015

Kinderarmoede en opvoedingsondersteuning

- Enkele *aandachtspunten*
  - De aandacht voor kinderarmoede
  - De idee dat opvoedingsondersteuning een adequaat antwoord is op (kinder)armoede
  - Ondersteuning van mensen in armoede

De aandacht voor kinderarmoede

- Groot (politiek) draagvlak voor de aandacht voor kinderarmoede en belang van interventies in de vroege kindertijd
  - (Kleine) kinderen dragen nog geen *verantwoordelijkheid* en dus geen *schuld*
  - Een zogezegd *politiek neutraal standpunt* (cf. Morabito, Vandenbroeck & Roose, 2013)

De aandacht voor kinderarmoede

- Groot maatschappelijk draagvlak, wegens *slachtofferidee onschuldige kinderen*
  - *Actueel versterkt door gebruik/misbruik van de neurowetenschappen?* (Vandenbroeck et al., 2014).
- *Dubbele culpabilisering* volwassen mensen in armoede
  - Hebben eigen kansen niet genomen
  - Ontnemen kansen van hun kinderen

Opvoedingsondersteuning en armoede

- Gezin wordt vanuit historisch oogpunt gezien als “*een haven in een harteloze wereld*” (Lasch, 1977).
  - ▶ Gezin wordt geconstrueerd als *buffer* tegen onrechtvaardige samenleving: *vertaling sociale problemen in opvoedingsproblemen*
  - ▶ Moet worden gerealiseerd *met steun van experts: interventies in het gezin*

Opvoedingsondersteuning en armoede

- Wanneer dit (natuurlijk) mislukt wordt *basislogica niet bevraagd, maar versterkt. vroeger, beter, meer tussenkomen i.p.v. andere probleembenadering*
  - Actueel focus op ‘recognitie’ eerder dan ‘redistributie’
  - *Logica van einde van de 19de eeuw?*
    - Cf. ook de opkomst van de *neo-filantropie* (Villadsen, 2007)

Ondersteuning van mensen in armoede

- Mensen ‘kiezen’ niet voor armoede (de onzin van ‘ze willen niet’)
- *Vraag naar ruime ondersteuning*: oog voor materiële en immateriële noden (Schiettecat, Roets en Vandenbroeck, in press).
- *Van diagnostiek naar dialoog: partnerschap met ouders en kinderen* – Respect / tijd / begrip

Ondersteuning van mensen in armoede

- Partnerschap niet evident (ondanks retoriek van participatie, emancipatie, empowerment)
  - Druk op efficiëntiewinsten, met als gevolg *creaming*
  - Ondersteuning vaak ervaren als *controle*
  - *Confirmation bias* i.p.v. *weerstand als betekenisvol gedrag*

Uitdagingen

- ***Van ‘beleid kinderarmoede’ naar ‘sociaal beleid’***
  - Kinderbijslag, huisvesting, financiële steun, ...
- ***Van ‘opvoedingsondersteuning’ naar ‘ondersteuning’***
  - Breder kijken dan ouderlijk ‘gedrag’
- ***Van ‘beheersing’ naar ‘ruimte voor handelen’***
  - Opvoedingsondersteuning als belangrijk gebeuren, maar niet als ‘antwoord op armoede’

Enkele referenties

Bouverne-De Bie, M., Roets, G., & Roose, R. (2013). Participatie en armoedebestrijding: Een democratisch vraagstuk. *Welzijnsgids*, 87, 25-46.

Bradt, L., Roets, G., Roose, R., Rosseel, Y., & Bouverne-De Bie, M. (Published online). Poverty and decision-making in child welfare and protection: deepening the bias-need debate. *British Journal of Social Work*.

Lasch, C. (1977). *Haven in a Heartless World. The Family Besieged*. New York: Basic Books, Inc. Publishers.

Morabito, C., Vandenbroeck, M. & Roose, R. (2013). The greatest of equalisers: A critical review of international organisations' views on early childhood care and education. *Journal of Social Policy*, 42(3), 451-467.

Enkele referenties

Roets, G., Schiettecat, T., Roose, R. & Vandebroeck, M. (2014). De armoede van het kinderarmoedebeleid. *Samenleving en Politiek*, 10, 24-27.

Roets, G., Roose, R. & Bouverne-De Bie, M. (2013). Researching child poverty: Towards a lifeworld orientation. *Childhood*, 20(4), 535-549.

Roose, R., Roets, G., Van Houte, S., Vandenhole, W., & Reynaert, D. (2013). From parental engagement to the engagement of social work services: discussing reductionist and democratic forms of partnership with families. *Child & Family Social Work*, 18(4), 449-457.

Vandebroeck, M., Roets, G. & Roose, R. (2014). Neuromanie en investeringen in de kindertijd. *Panopticon*, 35 (2), 120-133

Villadsen K. (2007). The Emergence of 'Neo-Philanthropy': A New Discursive Space in Welfare Policy?, *Acta Sociologica*, 50(3), 309-323